

**APLINKOS APSAUGOS AGENTŪROS
TARŠOS PREVENCIJOS IR LEIDIMŲ DEPARTAMENTO
VILNIAUS SKYRIUS**

Biudžetinė įstaiga, A. Juozapavičiaus g. 9, LT-09311 Vilnius,
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188784898.
Skyriaus duomenys: A. Juozapavičiaus g. 9, LT-09311 Vilnius, tel. 8 7066 8042, faks. 8 7066 2000,
el.p. vilniaus.skyrius@aaa.am.lt, http://gamta.lt.

UAB „GJ Magma“

2015-03-23

Nr. (15.8)-A4-3062

UAB „Gavyba“

Trakų rajono savivaldybės administracijai

Vilniaus visuomenės sveikatos centrui

Vilniaus apskrities priešgaisrinei gelbėjimo
valdybai

Kultūros paveldo departamento Vilniaus
teritoriniam padaliniiui

**GALUTINĖ ATRANKOS IŠVADA DĖL NAUJIENŲ DURPIŲ TELINIO DALIES (30,61
HA) NAUDOJIMO POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO**

1. Peržiūrima atrankos išvada

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Vilniaus regiono aplinkos apsaugos departamento (toliau – Vilniaus RAAD) 2013-04-12 priimta atrankos išvada Nr. (38-4)-VR-1.7-1864 dėl Naujienu durpių telkinio dalies (30,61 ha) naudojimo poveikio aplinkai vertinimo. Planuojamai ūkinei veiklai poveikio aplinkai vertinimas (toliau – PAV) neprivalomas.

1¹. Kur, kada ir kokiose visuomenės informavimo priemonėse buvo paskelbta visuomenei apie Atsakingos institucijos priimtą atrankos išvadą, kuri persvarstoma

Apie priimtą atrankos išvadą buvo paskelbta: respublikinėje spaudoje – 2013-04-16 laikraštyje „Lietuvos žinios“, rajoninėje spaudoje – 2013-04-19 laikraštyje „Trakų žemė“, 2013-04-15 Trakų rajono savivaldybės Paluknio seniūnijos skelbimų lentoje.

2. Planuojamos ūkinės veiklos užsakovas

UAB „Gavyba“, A. Mickevičiaus g. 7-3, Vilnius, LT-08119, tel. (8-5) 210 1297, faks. (8-5) 260 7830.

3. Planuojamos ūkinės veiklos pavadinimas

Naujienu durpių telkinio dalies (30,61 ha) naudojimas.

4. Numatoma planuojamos ūkinės veiklos vieta

Madžiūnų k., Paluknio sen., Trakų r. sav..

5. Trumpas planuojamos ūkinės veiklos aprašymas

Planuojamą ūkinę veiklą (toliau – PŪV) numatoma vykdyti degradavusio Naujienu durpių telkinio dalyje. Planuojamos ūkinės veiklos teritorija nepatenka į saugomas, nekilnojamų kultūros vertybių, Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“, gamtinio karkaso teritorijas. Artimiausia saugoma teritorija – Merkio ichtiologinis draustinis, nuo planuojamos ūkinės veiklos vietos nutolusi 850 m pietų kryptimi. Artimiausias kultūros paveldo objektas – Mamavio 1863 m. sukilėlio kapas (unikalus kodas 32209), nuo PŪV vietos nutolusi apie 930 m šiaurės rytų kryptimi. Pagal pateiktą informaciją atrankai, artimiausia sodyba nutolusi 450 m šiaurės vakarų kryptimi.

Planuojamas naudoti plotas sudarytas iš trijų blokų: I – 6,39 ha, II – 12,18, III – 12,04 ha (bendrai apima 30,61 ha). Durpynas buvo nusaustas. Numelioravus durpyno teritoriją ir pradėjus intensyviai naudoti žemės ūkyje, durpių klodas pradėjo gesti. Aeracijos zonoje atsidūręs durpių klodas dėl gausaus deguonies kiekio pradėjo mineralizuotis. Organinė medžiaga ėmė nykti, pradėjo didėti pelenų kiekis, durpės nusaustėjo ir sutankėjo. Durpyne vietoje dirvožemio paviršiuje yra

velėna, apšodinta grūdinėmis kultūromis, nes visa PŪV teritorija yra kultivuojamas laukas. Rytiniu PŪV I bloko pakraščiu teka sumelioruotas Luknos upelis, kuris PŪV metu nebus gilinimas, nes jame vandens lygis jau dabar yra nuleistas žemiau detaliai išžvalgytų durpių išteklių lygio.

PŪV metu numatomas metinis iškasimas sudarys apie 25 tūkst. m³. Visi planuojamo ploto ištekliai pagal planuojamas kasybos apimtis bus iškasti per 10 – 11 metų. Durpės bus kasamos pagal trupininių durpių gamybos technologiją, kurią sudaro frezavimo, vartymo (draikymo, džiovimo), surinkimo, pakrovimo etapai. Technogeninei apkrovai sumažinti bus naudojami našūs šiuolaikiniai mechanizmai. Trupininės durpės, vos tik joms išdžiūvus, bus surenkamos, todėl nuo durpyno paviršiaus beveik nedulkės. Dėl trumpo gavybos sezono (gegužės vidurys – rugpjūčio pabaiga) gavybos ciklas vyks labai intensyviai. Numatoma, jog per sezoną bus įvykdoma 14 gavybos ciklų. Per vieną ciklą bus surenkamas apie 2 cm išpurentų durpių sluoksnis. Per sezoną planuojama, kad iš suspausto klodo bus nukasama apie 8 cm storio sluoksnis. Durpių šūsnys, sustumtos pakraščiuose, dulkėtumui sumažinti bus uždengiamos polietilene plėvele. Sunkvežimių, išvežančių produkciją, puspriekabės taip pat bus dengiamos tentais.

Planuojamos ūkinės veiklos metu gautą produkciją planuojama išvežti iš gavybos laukų pakraščiuose supiltų šūsnų sutvirtintu vietinės reikšmės žvyrkeliu (3V kategorijos), kurio bendras ilgis 1,1 km ir prie kurio nėra gyvenamųjų sodybų. Toliau produkcija bus vežama magistraliniu keliu Vilnius – Druskininkai (kelio Nr. A4). Kitokia papildoma infrastruktūra durpių karjere nereikalinga.

Užbaigus kasybą, durpių telkinio dalis bus rekultivuojama į vandens telkinius pritaikytus žuvų auginimui. Tokių seklių baseinų lėkštos pakrantės ir atabradai apželia vandens arba šlapynių augalija. Susikuria itin vertingas seklių vandenų, šlapių pakrančių ir drėgnų pievų biotopas. Tuo būdu pasirinktas priimtinausios rekultivacijos būdas: žemiausiai pradubusiose durpyno vietose, pakėlus vandens lygį auginti žuvis, o baseino pakraščiuose sukurti sąlygas biologinei įvairovei gausintis.

Planuojamoje naudoti Naujienų durpių telkinio dalyje buvo atlikti botaniniai ir zoologiniai tyrimai. Pagal šių tyrimų rezultatus, botaniniu požiūriu planuojama naudoti Naujienų durpyno rytinio telkinio dalis nėra vertinga. Durpyno telkinio dalies eksploatavimas neturės neigiamos įtakos biologinei įvairovei.

Pradedant PŪV bus sudarytos priešgaisrinės saugos taisyklės, su kuriomis bus supažindinami visi dirbantieji, numatytos profilaktinės priešgaisrinės priemonės.

5¹. Planuojamos ūkinės veiklos poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumas

PŪV teritorija nepatenka į Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritoriją.

6. Kas ir dėl kokių priežasčių pateikė motyvuotą prašymą persvarstyti atrankos išvadą

Lietuvos ornitologijos draugija (toliau – LOD) 2013-05-10 raštu Nr. SK-13-49 kreipėsi į Vilniaus RAAD prašydamas persvarstyti atrankos išvadą, nes PŪV teritorija yra ypač vertinga ornitologiniu požiūriu dėl jose perinčių nykstančių ir saugomų paukščių rūšių bei migruojančių paukščių sankaupų. Dalis LOD surinktų duomenų yra suvesta į Saugomų rūšių informacinę sistemą, kiti duomenys skelbti įvairioje ornitologinėje literatūroje, oficialiose Gamtos tyrimų centro valstybinio paukščių monitoringo ataskaitose. LOD nurodo, jog paprastieji gričiukai (*Limosa limosa*) PŪV teritorijoje perėjo 2012 m., 2013 m, PŪV teritorijoje yra stulgio (*Gallinago media*) tuoktavių vieta (viena iš penkių, rytų Lietuvoje likusių šios rūšies perimviečių ir antra pagal svarbą pagal populiacijos būklę. PŪV teritorijoje taip pat aptikta griežlė. PŪV teritorijai LOD siūlo suteikti „Natura 2000“ teritorijos statusą.

Trakų rajono savivaldybės administracija 2013-04-23 raštu Nr. Ap3-1654 kreipėsi į Vilniaus RAAD nurodydama, jog PŪV gali turėti reikšmingų neigiamų pasekmių Lietuvos Respublikos saugomoms teritorijoms, biologinei įvairovei, kraštovaizdžiui bei Trakų rajono žemės ūkio subjektų ekonominei ir socialinei raidai. PŪV privaloma atlikti poveikio aplinkai vertinimą, kad būtų įvertinti Trakų rajono savivaldybės ir verslo subjektų ekonominiai ir socialiniai interesai.

Trakų rajono savivaldybės administracijos Paluknio seniūnija kreipėsi su pasiūlymu dėl atrankos išvados, nurodyma, jog Merkys 2006 m. duomenimis pripažinta viena švariausių (I kokybės klasė) ir turtingiausios biologinės įvairovės Lietuvos upių. PŪV teritorijos melioravimui buvo skirtos didžiulės Lietuvos valstybės bei ES lėšos. Neaiškus PŪV ekonominis pagrįstumas, nes esamos durpės netinka briketams gaminti.

7. Poveikio aplinkai vertinimo dalyviai, kurie dalyvavo peržiūrint atrankos išvadą

PŪV užsakovo, poveikio aplinkai vertinimo dokumentų, Vilniaus VSC, Trakų rajono savivaldybės administracijos, Trakų rajono savivaldybės administracijos Paluknio seniūnijos, LOD, ŽŪB „Merkys“, Aplinkos ministerijos, Paluknio bendruomenės „Dienmedis“ atstovai.

Vykdamas Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. liepos 17 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-1424/2014, teismo proceso Nr. 3-61-3-02296-2013-8, 2015 m. kovo 16 d. Aplinkos apsaugos agentūros Taršos prevencijos ir leidimo departamento Vilniaus skyriuje vyko pakartotinis Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Vilniaus regiono aplinkos apsaugos departamento (toliau – Vilniaus RAAD) 2013 m. gegužės 31 d. galutinių atrankų išvadų Nr. (38-4)-VR-1.7-2753 ir Nr. (38-4)-VR-1.7-2754 dėl Naujienu durpių telkinio dalių (30,61 ha ir 134,48 ha) naudojimo poveikio aplinkai vertinimo persvarstymas.

Persvarstymo metu dalyvavo PŪV užsakovo, poveikio aplinkai vertinimo dokumentų, Vilniaus VSC, Trakų rajono savivaldybės administracijos, Trakų rajono savivaldybės administracijos Paluknio seniūnijos, LOD, ŽŪB „Merkys“, Paluknio bendruomenės „Dienmedis“, Lietuvos Respublikos Seimo, Lietuvos kuro durpių asociacijos atstovai.

8. Pastabos, pasiūlymai

Galutinė atrankos išvada yra priimta vykdamas Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. liepos 17 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-1424/2014, teismo proceso Nr. 3-61-3-02296-2013-8. Teismas konstatavo, jog 2013-05-31 Vilniaus RAAD priimta galutinė atrankos išvada Nr. (38-4)-VR-4.17-2753 dėl neprivalomo Naujienu durpių telkinio (30,61 ha) naudojimo poveikio aplinkai vertinimo yra nepakankamai motyvuota ir pagrįsta, todėl įpareigojo priimti naują galutinę atrankos išvadą dėl UAB „Gavyba“ planuojamo Naujienu durpių telkinio (30,61 ha) naudojimo poveikio aplinkai vertinimo.

Nuo 2014 m. liepos 1 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentų vykdytos leidimų išdavimo ir kitos aplinkosauginio reguliavimo funkcijos perduotos Aplinkos apsaugos agentūrai (toliau – Agentūra). Agentūra, siekdama priimti objektyvią galutinę atrankos išvadą 2014-08-19 raštu Nr. (15.8)-A4-4219 ir pakartotinai 2014-12-12 raštu Nr. (15.8)-A4-8258 kreipėsi į PŪV užsakovą ir poveikio aplinkai vertinimo dokumentų rengėjus, prašydama pateikti informaciją, ar 2013-03-15 UAB „GJ Magma“ raštu Nr. 077 pateiktos informacijos atrankai dėl planuojamo naudoti Trakų rajono Naujienu durpių telkinio 30,61 ha dalies poveikio aplinkai vertinimo (toliau – Informacija atrankai) duomenys apie planuojamos ūkinės veiklos mastą, pobūdį ir vietos ypatumus vertinant esamą šių dienų padėtį nėra pakitę. Tuo atveju, jei Informacijos atrankai duomenys keitėsi, prašome pateikti atnaujintą informaciją.

PŪV užsakovas 2015-01-29 raštu pateikė naujas išvadas apie Paluknio pievų ir apylinkių ornitofaunai įvertinimą bei planuojamos ūkinės veiklos galimą poveikį biologinei įvairovei. Buvo kreiptasi į doc. dr. Rimantą Budrį dėl Trakų rajono Naujienu durpių telkinio dalis poveikio Paluknio pievų ir apylinkių ornitofaunai įvertinimo atlikimo. Pagal atlikto vertinimo išvadas planuojamos ūkinės veiklos teritorijoje rasti kultivuojami žemės ūkio laukai. Šiuo metu didžiąją dalį planuojamo naudoti ploto sudaro arimai ir žemės ūkio naudmenos. Tokios teritorijos netinkamos yra visiškai netinkamos Lietuvoj saugomiems paukščiams kaip raudonkojai tulikai (*Tringa tolanus*), paprastieji gričiukai (*Limosa limosa*), stulgiai (*Gallinago media*), griežlės (*Crex crex*), tetervinai (*Tetrao tetrix*) ir kt. Baigus durpių išteklių gavybą, teritoriją bus galima rekultivuoti į seklius vandens telkinius. Taip būtų sukurta kur kas vertingesnė buveinė vandens paukščiams nei šiuo metu esantys arimai ir pasėliai.

9. Pagrindiniai motyvai, kuriais buvo remtasi priimant išvadą

9.1. Informacijos atrankai, 2015-01-29 raštu papildomai pateiktos informacijos ir LOD pateikti duomenys apie planuojamos ūkinės veiklos teritorijoje esančios ornitofaunos įvertinimą bei planuojamos ūkinės veiklos poveikį planuojamoje teritorijoje esančiai biologinei įvairovei, prieštarauja vieni kitiems. Informacijoje atrankai nepakanka informacijos ir trūksta argumentų, pagrindžiančių, jog planuojamos ūkinės veiklos vykdymas nagrinėjamoje teritorijoje nedarys reikšmingo neigiamo poveikio planuojamoje teritorijoje esančioms saugomoms rūšims. Pagal Saugomų rūšių informacinės sistemos duomenis planuojamoje teritorijoje yra aptikta saugomų rūšių radaviečių. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai yra pateikti siūlymai planuojamos ūkinės veiklos teritorijoje steigti paukščių apsaugai svarbią teritoriją. Poveikio aplinkai vertinimo dokumentų rengėjų teigimu, planuojamoje teritorijoje vykdoma žemės ūkio veikla, tinkanti paukščių apsaugai, blogina žemės gelmių išteklių būklę. Atsižvelgiant į pateiktą skirtingą informaciją dėl planuojamos ūkinės veiklos teritorijoje esančios biologinės įvairovės ir planuojamos ūkinės veiklos galimo poveikio saugomų paukščių rūšims bei į būtinybę užtikrinti žemės gelmių apsaugą, poveikio aplinkai vertinimo metu būtų galima pasitelkti nepriklausomus ekspertus, kurie nešališkai galėtų įvertinti esamą situaciją, galimą planuojamos ūkinės veiklos poveikį rastoms saugomoms rūšims ir poveikį žemės gelmėms nepradėjus vykdyti naudingųjų iškasenų gavybos veiklos.

9.2. Pakartotinio persvarstymo metu poveikio aplinkai vertinimo subjektas – Trakų rajono savivaldybės administracija, pasisakė dėl privalomo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo. Suinteresuota visuomenė taip pat teikė prieštaravimus dėl planuojamos ūkinės veiklos galimybių, nurodydama, jog PŪV užsakovas nepakankamai atsižvelgė į visuomenės pasiūlymus. Poveikio aplinkai vertinimo procedūrų metu suinteresuotai visuomenei būtų suteikta galimybė teikti pasiūlymus dėl planuojamos ūkinės veiklos, o planuojamos ūkinės veiklos užsakovas (poveikio aplinkai vertinimo regėjai) privalėtų juos išsamiai įvertinti. Poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos viešo supažindinimo metu visuomenė būtų išsamiai supažindinta su planuojama ūkine veikla.

10. Priimta galutinė atrankos išvada

Atsižvelgiant į išdėstytus motyvus ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 7 straipsnio 13 dalimi, priimama galutinė atrankos išvada: planuojamai ūkinei veiklai – Naujienu durpių telkinio dalies (30,61 ha) naudojimo poveikio aplinkai vertinimas privalomas.

Ši atrankos išvada dėl poveikio aplinkai vertinimo galioja 3 metus nuo atrankos išvados viešo paskelbimo dienos. Užsakovas ar poveikio aplinkai vertinimo rengėjas turi raštu informuoti atsakingą instituciją apie pranešimo paskelbimą visuomenei tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005-07-15 įsakymu Nr. D1-370 „Dėl visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos aprašo patvirtinimo“, nurodytose visuomenės informavimo priemonėse.

Jūs turite teisę apskusti šį atsakymą Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, LT – 01102, Vilnius) per vieną mėnesį nuo šio atsakymo įteikimo Jums dienos.

Taršos prevencijos ir leidimų departamento
Vilniaus skyriaus vedėja

Justina Kraskauskaitė